

Otstarbekohane ehituspuude raiumise aeg ja puumaterjaali alalhoidmine.

Ehituspuudena on täieväärtuslikud ainult terved ja täiskasvanud puud, s. o. sarnased, mis oma pikkuskasvu on seisma jätnud ja paraja jämedusmõõdu välja annavad. Meil tarvitatakse ehituspuudena peaaesjalikult okaspuid, mis vaiguriskad ja selle tõttu kaunis vastupidavad ilmastiku mõjule.

Noorelt raiutud, samuti rammusal pinnal kasvanud puud kõdunevad ruttu. Üldiselt on kohasemaks puude raiumise ajaks tunnistatud — aeg detsembrikuu viimastest poolest kuni märtsikuuni. Sel ajal on puu edasikasv seisus ja suve jooksul tagavaraks kogutud mahlad ning toiduained külma vastu püsivateks ühendusteks muutunud. Vaatamata selle peale, et puu talve ajal rikkalikult toiduollustega varustatud on, ei saa ometi bakterid ja söödikud, samuti sammal ja seened madala temperatuuri tõttu kardetavaks muutaval määral sigineda ja areneda. Puu sees ümbermuudetud tärklis ei kõlba putukatele otsekohe tarvitada. Ometi võib ilma kahjuta puud ka teistel aastaegadel raiuda, kuid siis peavad mahlad kiirelt kahjutuks tehtama.

Kas kasvav puu terve ja ehituspuuks kõlbulik, saab umbkaudu kindlaks teha järgmiselt. Puu lõunapoolsest küljest raiutakse natukene koort maha ja lüüakse kooreta koha peale puu nuiaga. Heleda kõla puhul on puu terve, tumeda kõmina puhul vigane ja tarbepuuks raiumiseks kahtlane ehk kõlbmata.

Kuidas toimetada maharaiutud puuga?

Kõik mädanevad ja vigased kohad tulevad tingimata enne kuivatamist kõrvaldada. Talvel raiutud puud tulevad enne sooja aja algust ja soojal ajal raiutud puud kohe koorida. Koorimatult kaua aega maaslananud palk muutub kahjulikude seente mõjul siniseks ja kaotab ka tuntavalt oma kandevõimet. Soojal ajal arenevad koore all, seal valitseva umbse õhu ja niiskuse tõttu igasugu tõugud, putukad ja seened imeruttu ja võivad palgi lühikese aja jooksul ehituse jaoks kõlbmatuks muuta. Palki võib koorida ribade viisi või täielikult vastava rauaga. Erist head ehituspuud saab siis, kui kooritud palki veel hulk aega jõevees liguneda lastakse, tüvega vastuvett, mis puu seest kahjulikud mahlad kõrvaldab. Harilikult tulevad palgid võimalikult ruttu metsast välja vedada ja virnadesse laduda, kusjuures iga palgirea vahele põiklatti tuleb panna, mis palke igast küljest ühtlaselt kuivada laseb ja suurema kõverakstõmbumise ja pakatamise ära hoiab. Käreda päikesesoojuse ja üleliigse niiskuse eest peab palgivirna kaitsma.

Ehituspuu vastupidavuse tõstmisest.

Maa sisse taotavad vaiad võivad toorest, kuivamata puust olla, kuid teisteks ehitusotstarveteks tarvitavad puud peavad hästi kuivatatud ja kuivad olema. Puu söestamine ei anna alalhoidmiseks pea mingisuguseid jaatavaid tagajärgi, mille tõttu see abinõu enamasti kõrvale on jäetud ja selle asemel karbolineumiga jootmist ja kivitõrvaga tõrvamist tarvitatakse. Ehitusosad, mida niiskuse eest kaitsta tahetakse, peavad ise hästi kuivad olema, sest kaitsevõrvi kaetud märg ehk niiske puu kõduneb palju kiiremalt, kui värvimata. Kaitsesegudena ehk värvidena on tarvitusel: linaõlivärnits, õlivärvid, vaigulahud, vaks, tõrv, asfalt, karbolineum, tsinkvitriool, seebilahu jne. jne.

F. Vendach.